

Datum
2015-06-08

Vår handläggare
Dag Wallströmer
0151-19153, 070-5563170
dag.wallstromer@vingaker.se

Regeringskansliet
Arbetsmarknadsdepartementet
a.registrator@regeringskansliet.se
A2015-13 83-IU

1 (3)

Remissvar på Ds 2015:26 Avskaffande av etableringslotsar

Kommunstyrelsen i Vingåkers kommun har överlämnat till socialnämnden att besvara remissen. Kommun en har följande synpunkter.

Uppsägningen av avtalen med etableringslotsar

Vingåkers kommun ser positivt på arbetsförmedlingens beslut att säga upp avtalen med samtliga etableringslotsar. Kommunen delar arbetsförmedlingens uppfattning att det förekommit mycket brister i verksamheten med etableringslotsar.

Ändring i Lagen så att krav på etableringslotsar upphör

Det är kommunens uppfattning att förslaget är bra. De nyanlända har ofta haft svårt att förstå valfrihetssystemet med etableringslotsar och har därigenom blivit lätta att manipulera för oseriösa aktörer.

Behov av ytterligare förändringar när etableringslotsarna avskaffas

En positiv del i etableringsreformen är att det blev tydligt att arbetsförmedlingen har ett ansvar även för nyanlända. Tidigare slog arbetsförmedlingen ofta ifrån sig gruppen och satta upp inträdeskrav till arbetsförmedlingen i form av godkänd sfi etc.

En negativ del i etableringsreformen var att det kommunala mottagandet inledningsvis slogs sönder. Efter hand har kommunerna återfått stora delar av sitt tidigare ansvar, dock utan att ersättningarna justerats. Det är önskvärt och viktigt att arbetsförmedlingen ges reella möjligheter att samarbeta mer med kommunerna och välja kommunen som aktör i etableringsuppdraget där det är lämpligt. Inte minst gäller detta i mindre kommuner där såväl arbetsförmedling som privata externa aktörer saknas.

Kommunen delar uppfattningen att det efter etableringsreformen råder en större osäkerhet om vad som är kommunens uppdrag och att de sociala och praktiska frågorna tappades bort i etableringsreformen och fortfarande är borttappade ersättningsmässigt. Tolkningen att ansvarsfördelningen gällande praktiska och sociala frågor inte ändrades vid etableringsreformen är orimlig med tanke på hur ersättningsarna förändrades. Dagens ersättningar täcker inte ens en rimlig omfattning av sfi. Kommunerna är ofta väl rustade för att i samverkan med arbetsförmedlingen ta ett större ansvar för praktiska och sociala frågor men då behöver ersättningsfrågan lösas på ett rimligt sätt.

Matchning

En ledande tanke i etableringsreformen var att nyanlända skulle matchas till regioner där deras arbetserfarenhet kompetens efterfrågas. Svårigheten är att situationen med gott om arbeten samtidigt som det finns gott om bostäder inte existerar. För att göra verklighet av detta krävs dels en betydligt bättre kartläggning av de asylsökande från Migrationsverket dels en mer aktiv bostadspolitik.

Etablering på arbetsmarknaden

För att underlätta etableringen krävs betydligt bättre resurser för, och möjligheter till, validering och kompletterande utbildningar för högutbildade nyanlända. Om den heltidssysselsättning som ska finnas inom ramen för etableringsplanen blir heltid i verkligheten och med kvalitativt innehåll så bidrar det också till en snabbare etablering.

Det är även troligt att om etablering på arbetsmarknaden tilläts spela någon roll i asylprocessen så skulle där finnas en reell stimulans för en snabbare etablering.

Effekter för kommunerna

Etableringsreformen har inneburit en kraftig nettokostnadsökning för kommunerna.

Den så kallade glappersättningen ersätter kommunerna för en månads försörjningsstöd men i verkligheten är glappet ofta 3-4 månader beroende på en rad faktorer. Det handlar om handläggningstider hos af och fk och om väntan på barnomsorg. Här borde regler ses över så att enklare form av barntillsyn för nyanlända som ska påbörja sfi kan ordnas i väntan på barnomsorg. Detta utan att rätten till vanlig barnomsorg inom 4 månader påverkas. Barnomsorgen blir speciellt ett problem vid de sekundärflyttningar som sker relativt frekvent. Föräldrarna avbryter sin sfi undervisning och därmed sin etableringsplan och får i den nya kommunen i regel vänta 4 månader på barnomsorg och ramlar då ur etableringsersättningen.

Ett mycket litet antal av de nyanlända är självförsörjande efter två år i etableringen och övriga lämnas då över till försörjningsstöd. I det gamla systemet så räckte de

statliga medlen till försörjning i 3½ år. Nu blir försörjningen en helt kommunal fråga efter bara 2 år.

3 (3)

Konsekvenser för barn

En allvarlig brist i etableringsreformen var att barnen helt glömdes bort. Det har varit svårt att få till säkra informationsvägar om huruvida det finns barn i de nyanlända familjerna och ännu mer om det finns barn kvar i ursprungslandet som kan tänkas anlända till kommunen. Detta har försämrat kommunernas möjlighet att planera skolundervisning och barnomsorg på ett för barnen optimalt sätt.

Ekonomiska konsekvenser

Etableringen behöver idag ökade resurser. Det gäller:

- Kostnaderna för barnens skolgång
- Kommunernas mottagande inklusive försörjningsstödet
- Kvalitén i sfi
- Betydligt bättre, snabbare och nationellt samordnade möjligheter att validera utländska utbildningar, t.ex. för läkare och andra högutbildade
- Bostadsbyggande och en mer generös inställning från länsstyrelserna i planfrågor för detta ändamål, t.ex. då det gäller sjönära bebyggelse i glesbyggd.

Det är därför viktigt att de nu föreslagna förändringarna inte innebär att mindre ekonomiska resurser satsas på området.

Dag Wallströmer
Socialchef
Vingåkers kommun

Robert Skoglund
Socialnämndens ordförande
Vingåkers kommun